

A Fővárosi Ítéletábra a Szűcs Péter Ügyvédi Iroda (fél címe, ügyintéző: dr. Szűcs Péter ügyvéd) által képviselt I.rendű felperes neve (címe) I. rendű, kiskorú II.rendű felperes neve II. rendű és III.rendű felperes neve (uo.) III. rendű felpereseknek - az I.rendű alperes neve I. rendű, dr. Ritter Marianna ügyvéd (fél címe) által képviselt **II.rendű alperes neve** (címe) II. rendű alperesek ellen kártérítés iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2019. március 28. napján kelt 8.P.25.835/2016/52. számú ítélete ellen az I. és a III. rendű felperesek részéről 53. sorszám alatt előterjesztett, a II. rendű alperes részéről 55. sorszám alatt előterjesztett és Pf/5. sorszám alatt pontosított fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben, a következők szerint megváltoztatja:

- a baba- és gyerekruhák költsége címén megítélt 2.600.000 forint kártérítés összegét - a késedelmi kamatfizetési kötelezettség változatlanul hagyása mellett - 3.553.025 (Hárommillió-ötszázötvenháromezer-huszonöt) forintra, a járadék összegét havi 12.000 forintról 22.371 (Huszonkétezer-háromszázhetvenegy) forintra;
- a játékok és egyéb eszközök költsége címén megítélt 1.000.000 forint kártérítést - a késedelmi kamatfizetési kötelezettség változatlanul hagyása mellett - 2.365.768 (Kétfélmillió-háromszázhatvanötezer-hétszázhatvannyolc) forintra, a járadék összegét havi 5.000 forintról 5.574 (Ötezer-ötszázhetvennégy) forintra;
- az élelmezés költsége címén megítélt 4.000.000 forint kártérítést - a késedelmi kamatfizetési kötelezettség változatlanul hagyása mellett - 4.288.192 (Négyfélmillió-kétszáznyolcvannyolcezer-százkilencvenkét) forintra, a járadék összegét havi 25.000 forintról 32.860 (Harminckétezer-nyolcszázhatvan) forintra;
- a tisztálkodási szerek költsége címén megítélt 1.200.000 forint kártérítést - a késedelmi kamatfizetési kötelezettség változatlanul hagyása mellett - 1.264.704 (Egymillió-kétszázhatvannégyezer-hétszázhatvan) forintra, a járadék összegét havi 6.000 forintról 9.164 (Kilencezer-százhatvannégy) forintra;
- a nyaralás költsége címén megítélt 1.500.000 forint kártérítést - a késedelmi kamatfizetési kötelezettség változatlanul hagyása mellett - 4.224.606 (Négyfélmillió-kétszázhuszonnégyezer-hatszázhatvan) forintra, a járadék összegét havi 10.000 forintról 25.325 (Huszonötezer-háromszázhuszonöt) forintra;
- a gyógyszerek és gyógyhatású készítmények, egészségügyi ellátási költsége címén megítélt 250.000 forint kártérítést - a késedelmi kamatfizetési kötelezettség változatlanul hagyása

- mellett - 257.716 (Kétszázötvenhétezer-hétszázötvenhat) forint, a járadék összegét havi 1.600 forintról 1.688 (Ezerhatszáznyolcvannyolc) forintra felemeli;
- kötelezi a II. rendű alperest, hogy fizessen meg - 15 napon belül - az I. rendű felperes részére ápolás, gondozás és háztartási humán-erő-ráfordítás költsége címén 12.009.292 (Tizenkétfélmillió-kilencezer-kétszázkilencvenkét) forintot és ennek 2011. április 4. napjától 2013. június 30. napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet követő utolsó napon, 2013. július 1. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet követő első napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot, továbbá 2019. február 1. napjától minden hónap 10. napjáig havi 77.130 (Hetvenhétezer-százharminc) forint járadékot;
 - a II. rendű alperest terhelő perköltségfizetési kötelezettséget 800.000 forintról 1.200.000 (Egymillió-kétszázézer) forint plusz áfa összegre felemeli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyja.

Kötelezi a II. rendű alperest, hogy - 15 napon belül - fizessen meg együttesen az I. és a III. rendű felperesek részére 150.000 (Százötvenezer) forint plusz áfa összegű fellebbezési eljárási költséget.

A le nem rótt 801.900 (Nyolcszázegyezer-kilencszáz) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az I. rendű felperes terhesgondozását 2002 novemberében a II. rendű alperesi jogelőd egészségügyi intézményben végezték. Az I. rendű felperes gyermeke, a II. rendű felperes 2003. június 7. napján született meg, akinél Down-szindrómát diagnosztizáltak. A III. rendű felperes az I. rendű felperes édesanyja. A II. rendű felperest a Down-szindrómára utaló jellegzetes külső jegyek jellemzik, mentális színvonala fejlődésében enyhe fokú elmaradás és személyiségének éretlensége jellemzi, állapotában a jelenlegihez mérten számottevő javulás nem várható. Az I. és a III. rendű felperesek a gyermek genetikai ártalmát és annak talaján fennálló egészségkárosodását nehezen viselik, az ezzel kapcsolatos napi teendők erőteljes pszichés terhet rónak rájuk. Személyiségükben, életvitelükben, életfelfogásukban változás következett be, társas interakcióikban és szociális pozíciójukban beszűkültek, némileg elszigetelődtek, személyes szabadidejük felhasználása is korlátok közé került, mindkettőjükön észlelhető reaktív depresszió és szorongás, amely nemcsak a gyermek aktuális állapotával, hanem a várható jövőjével kapcsolatosan is egyértelműen manifesztálódik.

Az elsőfokú bíróság - a Fővárosi Ítéltábla .../3. számú közbenső ítélete folytán jogerőre emelkedett - közbenső ítéletével megállapította a II. rendű alperes kártérítő felelősségét az I. rendű felperes terhesgondozása során elkövetett alperesi mulasztások következtében, a 2003. június 7. napján született II. rendű felperes megszületése, illetve a nála jelentkező egészségkárosodással kapcsolatban az I. és a III. rendű felpereseknél keletkezett károk vonatkozásában.

A közbenső ítélet jogerőre emelkedését követően az összecszerűség tárgyában folytatódó eljárásban az I. és a III. rendű felperesek keresetükben a II. rendű alperest az I. rendű felperes részére 8.000.000 forint, a III. rendű felperes javára 4.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és járuléka

megtérítésére kérték kötelezni, ezen túlmenően vagyoni kárigényeiket két nagy csoportba sorolták, a II. rendű alperest egyrészt a gyermek alap nevelési és ellátási költségeinek megtérítésére, másrészt a gyermek egészségkárosodásából adódó speciális többletköltségek megtérítésére kérték kötelezni.

A II. rendű alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte a II. rendű alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperesnek 15.054.888 forintot és ebből különböző részösszegek után, különböző időponttól járó késedelmi kamatot, továbbá a III. rendű felperesnek 2.000.000 forintot és ennek 2003. június 7. napjától a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamatát. Kötelezte továbbá a II. rendű alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperesnek 2016. április 1. napjától véghatáridő nélkül minden hónap 10. napjáig előre esedékesen havi 82.735 forint járadékot. Az ítéletet 8.385.701 forint és ezen összegből különböző részösszegek után különböző időpontoktól járó késedelmi kamata, valamint a jövőre nézve járó havi járadék tekintetében előzetesen végrehajthatónak nyilvánította. A keresetet ezt meghaladóan elutasította. Rendelkezése szerint a felek a perrel kapcsolatban felmerült költségeiket maguk viselik. Kötelezte a II. rendű alperest, hogy fizessen meg az államnak 350.714 forint állam által előlegezett szakértői díjat, míg a további 350.714 forint szakértői díjat és a 900.000 forint kereseti illetéket az állam viseli.

A Fővárosi Ítéltábla részítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatta, és az I. rendű felperest megillető nem vagyoni kártérítés összegét 4.500.000 forintra felemelte; egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletének a III. rendű felperest megillető nem vagyoni kártérítés, illetőleg a speciális többletköltségek megtérítésére irányuló keresetet elbíráló rendelkezéseit helybenhagyta, míg az alap nevelési költségekre vonatkozó elutasító, valamint a perköltség, az illeték, és az állam által előlegezett szakértői költség viselésére vonatkozó rendelkezéseket hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot ebben a keretben a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. A II. rendű alperest együttesen az I. és a III. rendű felperesek részére 200.000 forint plusz áfa összegű fellebbezési eljárási költség megfizetésére kötelezte. Rendelkezése szerint a le nem rótt 1.084.700 forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli. A hatályon kívül helyezett rendelkezések tekintetében az I. és a III. rendű felperesek együttes, valamint a II. rendű alperes fellebbezési eljárási költségét egyaránt 100.000 forint plusz áfa összegben határozta meg azzal, hogy annak viseléséről az elsőfokú bíróságnak kell határoznia.

A részben megismételt eljárásban az I. és a III. rendű felperesek pontosított keresetükben babaholmi, babakelengye költsége címén 308.257 forint, baba- és gyermekruhák költsége címén 3.553.025 forint, a jövőre nézve havi járadékként 22.371 forint; játékok és egyéb eszközök címén összesen 2.665.768 forint, a jövőre nézve havi járadékként 5.574 forint; ételmezés költsége címén 4.341.518 forint, a jövőre nézve havi járadékként 36.962 forint; pelenka, papsitörő-kendő és papsikenőcs költsége címén 326.556 forint, tisztálkodási szerek költsége címén 1.264.704 forint, a jövőre nézve havi járadékként 9.164 forint; nyaralás, kikapcsolódás költsége címén 4.224.606 forint, a jövőre nézve havi járadékként 25.325 forint; beiskolázási költség címén 148.366 forint, a jövőre nézve havi járadékként 1.705 forint; ápolás, gondozás, háztartási humán erő-ráfordítás költsége címén 17.421.632 forint, a jövőre nézve havi járadékként 143.976 forint; jövedelemvesztés címén 6.379.198 forint; gyógyszerek és gyógyhatású készítmények, egészségügyi ellátás költsége címén 257.716 forint, a jövőre nézve havi járadékként 1.688 forint; valamint közlekedési többletköltség címén 48.755 forint, valamint a lejárt járadékok összege után különböző időpontoktól járó késedelmi kamata megfizetésére kérték kötelezni a II. rendű alperest az I. rendű felperes részére.

A II. rendű alperes ellenkérelme az alapfelnevelési költségek címén előterjesztett igények elutasítására irányult. Hivatkozása szerint az I. és a III. rendű felperesek csak azokat az alapfelnevelési költségeket érvényesíthetik, amelyek egy gyermek felnevelésével összefüggésben átlagos és szükségszerű kiadásként merülnek fel. Ezen túlmenően a követelést összszükszerűségében eltúlzottnak és bizonyítatlannak tartotta.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a II. rendű alperest az I. rendű felperes javára babaholmi, babakelengye költsége címén 308.257 forint és 2003. március 7. napjától járó késedelmi kamata, baba- és gyermekruhák költsége címén 2.600.000 forint és 2011. április 4. napjától járó késedelmi kamata, 2019. február 1. napjától havi 12.000 forint; játékok költsége címén 1.000.000 forint és 2011. április 4. napjától járó késedelmi kamata, 2019. február 1. napjától havi 5.000 forint járadék; ételmezés költsége címén 4.000.000 forint és 2011. április 4. napjától járó késedelmi kamata, 2019. február 1. napjától havi 25.000 forint járadék; pelenka, törölkendő és kenőcs költsége címén 326.556 forint és 2004. december 6. napjától járó késedelmi kamata; tisztálkodási szerek költsége címén 1.200.000 forint és 2011. április 4. napjától járó késedelmi kamata, 2019. február 1. napjától havi 6.000 forint járadék; nyaralás, kikapcsolódás költsége címén 1.500.000 forint és 2011. április 4. napjától járó késedelmi kamata, 2019. február 1. napjától havi 10.000 forint járadék; beiskolázási költség címén 148.366 forint és 2014. május 17. napjától járó késedelmi kamata, 2019. február 1. napjától havi 1.700 forint járadék; jövedelemveszteség címén 6.379.198 forint és 2004. szeptember 3. napjától járó késedelmi kamata; gyógyszerek és gyógyhatású készítmények, egészségügyi ellátás költsége címén 250.000 forint és 2011. április 4. napjától járó késedelmi kamata, 2019. február 1. napjától havi 1.600 forint járadék; közlekedési többletköltség címén 48.755 forint és 2009. március 2. napjától járó késedelmi kamata megfizetésére kötelezte. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította, és a II. rendű alperest egyetemlegesen az I. és a III. rendű felperes részére 800.000 forint perköltség, míg az állam javára 656.000 forint szakértői díj megfizetésére kötelezte. Rendelkezése szerint a további 281.000 forint szakértői díjat és 900.000 forint kereseti illetéket az állam viseli. A babaholmi, babakelengye, pelenka, törölkendő és kenőcs, valamint a jövedelemveszteség címén megítélt kártérítés kivételével az ítéletet előzetesen végrehajthatónak nyilvánította.

Határozata jogi indokolásában előjáróban kiemelte, hogy a Fővárosi Ítéltábla a jogerős részítéletben egyértelmű iránymutatást adott a megismételt eljárás szükségességére és a bizonyítás irányára, amelyet az elsőfokú bíróság köteles szem előtt tartani. A genetikai, teratológiai ártalom következtében fogyatékossgal született gyermek egészségügyi szolgáltatóval szembeni saját jogú kártérítési igényéről szóló 1/2008. Polgári jogegységi határozatra hivatkozással ugyanakkor utalt arra is, hogy a nem kívánt fogyatékos születés esetére az indokoltan felmerült költségek tekintetében az összehasonlítási alap csakis egy egészséges gyermek felnevelésének költsége lehet, ugyanis amennyiben a bíróság a kártérítés alapját képező költségeket a gyermek nem létezéséhez viszonyítaná, azzal teret engedne a nem kívánt egészséges élveszületések esetére előterjesztett kárigényeknek is. A jogegységi határozatnak abból a megfogalmazásából, hogy a szülőknek a fogyatékosan született gyermek léte miatt megnehezült élete jelenti a vagyoni és nem vagyoni káraikat, nem következik az, hogy az őket ért károk a fogyatékos gyermek felneveléséből adódnak. Amennyiben ugyanis „egy teljes felnevelés” általános kiadásait is téríteni kellene - amely a jelen esetben is érvényesített igényekből: a gyermek ruházatának megvásárlásából, étkeztetéséből, szabadidős tevékenységeiből, tisztálkodásából áll - akkor arra a következtetésre kellene jutni, hogy a felnevelés olyan pénzben kifejezhető fogalom, amely akár reparálás tárgya is lehet.

Igazodva azonban a másodfokú bíróság határozatában foglaltakhoz, megállapította, hogy - függetlenül az I. és a III. rendű felperesek által csatolt igazolásoktól - a gyermek felnevelése során a család számára kiadásként jelentkező tételek meghatározása során a Polgári Törvénykönyvről szóló

1959. évi IV. törvény (régi Ptk.) 359. § (1) bekezdése szerinti általános kártérítésre vonatkozó szabályokat kell figyelembe venni, és ezzel együtt mind a költségek indokoltsága, mind azok összecszerúsége megítélése során, mérlegelés útján kell értékelni a rendelkezésre álló bizonyítékokat. Az elsőfokú bíróság az egyes tételek összecszerúságát túlnyomó részt elfogadta, azonban az I. és a III. rendű felperesek igényét némely költség tekintetében indokolatlannak tartotta. Kiemelte, hogy a gyermek igénye az évek elteltével folyamatosan változik, ahogy a családok anyagi helyzete sem feltétlenül állandó, míg a megvásárolt tárgyak, eszközök sorsa nehezen követhető. Figyelemmel arra, hogy a vagyoni károk megtérítésére vonatkozó igények nem válhatnak parttalanná, rámutatott: a gyermek felnevelését és a szabadidő eltöltését segítő, illetőleg a személyes szükségletet kielégítő eszközök, tárgyak költsége nem terhelhető feltétlenül a károkozóra, az ezen a címen a károsultat megillető kártérítést az adott család egyediségére, szokásaira és lehetőségeire, valamint a társadalmilag elfogadott és indokolt költségek összegére tekintettel kell meghatározni.

A lejárt és a jövőre nézve megállapított járadékoknál alkalmazott szükségsszerű kerekítéssel összefüggésben az elsőfokú bíróság arra utalt, hogy a kártérítés összege sem a kiadások értéke, sem az átlagszámítás alapján nem határozható meg forintpontossággal, ahogy az igények is folyamatosan változnak, így a kiadás ugyanolyan összegben történő ismétlődése nem törvényszerű.

E szempontok figyelembevételével mind felmerültében, mind összecszerúságában indokoltnak tartotta a babaholmi, babakelengye, pelenka, törülköző és kenőcs, a beiskolázás, gyógyszerek és gyógyhatású készítmények, egészségügyi ellátás költsége, valamint közlekedési többletköltség címen felmerülő felperesi igényeket, amelyek összegét - a beiskolázási, illetőleg a gyógyszerek címen felmerülő költségek esetében kerekítéssel - a keresettel egyező mértékben határozta meg.

Ezzel szemben a baba- és gyermekruhák költsége címen előterjesztett igény álláspontja szerint eltúlzott. Valamennyi igény tekintetében - függetlenül attól, hogy a család pénzügyi tartalékokkal is bír - mérlegelte az I. rendű felperes igazolt jövedelmi viszonyait. Figyelemmel arra, hogy a ruházat több esetben tartós viselésre is alkalmas lehet, illetőleg a gyermek felnövekedésével a ruhaneműk kiviselése is egyre tartósabb, továbbá arra is, hogy az igényelt összeg nincs összhangban a csatolt ... kimutatásban foglaltakkal, az ezen a címen járó kártérítés összegét a 2003. június 7. napjától 2019. január 31. napjáig terjedő időszakra - kerekítve - 2.600.000 forintban, míg a jövőre nézve havi 12.000 forintban határozta meg.

A játékok és egyéb eszközök költsége címen érvényesített kártérítést összesen 1.000.000 forintban állapította meg, míg a jövőre nézve havi 5.000 forint megfizetésére kötelezte az alperest. Az összecszerúság meghatározása során annak tulajdonított jelentőséget, hogy eleinte a gyermekjátékok körének bővítése érdekében több játék beszerzése indokolt, azonban - miután ezek használata tartós jellegű - később már nem indokolt a keresetben megjelölt mértékű játékok megvásárlása, míg az egyéb eszközök címen érvényesített további igény megtérítése esetén a bíróság teret engedne a tárgyi eszközök beszerzése iránti követelések parttalanná válásának.

A dietetikus szakértői véleményben foglaltakra utalással, miszerint az I. és a III. rendű felperesek gyermeke cöliakiás megbetegedésben szenved, amely az átlagos ételmezési költséget a másfélszeresére emeli, az ételmezés címen érvényesített kártérítést - ugyancsak kerekítéssel - 4.000.000 forintban, míg a jövőre járó járadék összegét havi 25.000 forintban határozta meg.

A nyaralás, kikapcsolódás címen előterjesztett keresetet csak részben találta alaposnak, és ezen a címen a lejárt járadék összegét 1.500.000 forintban, a járadékot havi 10.000 forintban állapította meg. Az összecszerúság meghatározása során az iratokhoz csatolt ... kimutatás mellett azt is

értékelte, hogy egyrészt az I. rendű felperes a gyermekét egyedül neveli, másrészt az utazások részben a kiskorútól független tények, és ezekből a közös élményekből a szülő is merít.

A tisztálkodási szerek költsége címén előterjesztett 1.264.704 forintos igényt - kerekítéssel - 1.200.000 forintban ítélte elfogadhatónak, a havi járadékot 6.000 forintban állapította meg, utalva arra, hogy a lejárt járadékból nem következik automatikusan a jövőre nézve előterjesztett igény összecszerűsége.

Az I. rendű felperes által a 2003. június 7. napjától 2005. november 30. napjáig terjedő időre jövedelemveszteség címén előterjesztett keresetet alaposnak találta, így az ezen a címen járó kártérítés összegét a keresettel egyezően határozta meg tekintettel arra, hogy az I. rendű felperes a gyermek születését követő 2 évben egészséges gyermek születése esetén sem folytatta volna jövedelemszerző tevékenységét.

Az ápolási, gondozási díj, humán erő-ráfordítás többletköltsége címén érvényesített igénnyel összefüggésben az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy ezek az igények a perben nem álló gyermek megbetegedésére figyelemmel értelmezhetőek, és a szülő gyermeke melletti létezése olyan állandó folyamat, amely - szemben az egyéb, a keresetben érvényesített igényekkel - költségek szintjén még akkor sem fejezhető ki, ha a szülő személye a gondoskodás, humán erő-ráfordítás tekintetében elvileg helyettesíthető. Az általában vett felnevelés a humán erő-ráfordítás fogalmával nem írható körül, ebből fakadóan a vagyoni károk körében reparáló költségeket nem fakaszt. Az elsőfokú bíróság mindezzel tekintettel az ezen a címen érvényesített keresetet elutasította.

A per tárgyának értékét az elsőfokú bíróság 26.152.029 forintban, míg az I. és a III. rendű felperesek pernyertességének arányát 70%-ban határozta meg. Ez alapján az I. és a III. rendű felpereseknek járó perköltség összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdése szerint állapította meg, amelyhez hozzászámította a Fővárosi Ítéletábrla által - a korábbi fellebbezési eljárásban meghatározott - fellebbezési eljárási költséget is.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I. és a III. rendű felperes, valamint a II. rendű alperes is fellebbezést terjesztett elő.

Az I. és a III. rendű felperesek a fellebbezésükben az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatásával az alperest a keresetben foglaltak szerint kérték marasztalni. Baba- és gyermekruhák költsége címén 3.553.025 forint, 2019. február 1. napjától havi 22.371 forint költségpótló járadék; játékok és egyéb eszközök címén összesen 2.665.768 forint, 2019. február 1. napjától havi 5.574 forint költségpótló járadék; ételmezés költsége címén 4.341.518 forint, 2019. február 1. napjától havi 36.962 forint költségpótló járadék; tisztálkodási szerek költsége címén 1.264.704 forint, 2019. február 1. napjától havi 9.164 forint költségpótló járadék; nyaralás, kikapcsolódás költsége címén 4.224.606 forint, 2019. február 1. napjától havi 25.325 forint költségpótló járadék; ápolás, gondozás, háztartási humán erő-ráfordítás költsége címén 17.421.632 forint, 2019. február 1. napjától havi 143.976 forint költségpótló járadék; gyógyszerek és gyógyhatású készítmények költsége címén 257.716 forint, 2019. február 1. napjától havi 1.688 forint költségpótló járadék megfizetésére kérték kötelezni az alperest. Elsődlegesen az elsőfokú bíróságnak a teljes felnevelés költségével összefüggésben, a régi Ptk. 359. §-a szerinti, általános kártérítésre vonatkozó szabályok alkalmazásával kapcsolatos álláspontját kifogásolták. Hangsúlyozták, hogy az általános kártérítés a kártérítés kivételes esete, amelynek alkalmazására a nem bizonyítható mértékű, de bizonyosan felmerülő károk bekövetkezése esetén kerülhet sor. Álláspontjuk szerint miután a kárait a perben tételesen megjelölték és bizonyították, a régi Ptk.

359. §-a nem volt alkalmazható. Érvelésük szerint önmagában a gyermek igényeinek és a család anyagi helyzetének a változása - szemben az elsőfokú bíróság álláspontjával - nem eredményezi a költségek pontos meghatározásának a lehetetlenségét; a keresetben követelt kártérítési tételeket ugyanis az időszakok meghatározása mellett, pontosan megjelölték, míg a termékek, tárgyak, eszközök sorsának alakulása olyan bizonyításra szoruló kérdés, amelynek bizonyítása azt a felet terheli, aki erre az álláspontja alátámasztása érdekében hivatkozik.

A baba- és gyermekruhák költsége címén érvényesített keresetet az elsőfokú bíróság az I. rendű felperes mindenkorai jövedelmének és vagyoni helyzetének tükrében találta eltúlzottnak, ezért az ítélet indokolásában pontosan ki kellett volna mutatnia ennek okát, így ez a hivatkozás - álláspontjuk szerint - megalapozatlan. Ezzel összefüggésben arra is utaltak, hogy az I. rendű felperesnek a csatolt jövedelemigazolás szerinti jövedelméből a megjelölt költségek fedezhetőek voltak; az I. rendű felperesnek az átlagkeresetnél jóval magasabb jövedelme folytán a család magasabb kiadásokat engedhetett meg magának. Hivatkozásuk szerint a fejlődésben lévő, 16 éves gyermek teljes ruházatát évszakonként le kell cserélni. Hangsúlyozták, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján ugyancsak nem volt lehetősége az elsőfokú bíróságnak arra, hogy ezt a kártételt az általános kártérítés keretében határozza meg, döntése ezáltal a teljes kártérítés elvét is sérti.

Az egyéb eszközök költségének megtérítésével kapcsolatban az elsőfokú bíróság a követelések parttalanná válására utalt, azonban e helyett azt kellett volna megindokolnia, hogy az egyes játékok, eszközök beszerzése mely okból volt indokolatlan, továbbá - szemben az elsőfokú bíróság álláspontjával - a játékok és egyéb eszközök bővítésének szükségessége folyamatos jellegű, amit a csatolt okirati bizonyítékok is alátámasztanak.

Rámutattak, hogy az élelmezés költségét az általános kártérítés szabályai szerint kérték meghatározni arra figyelemmel, hogy a család számára az élelmiszereket együttesen vásárolják meg, ugyanakkor az összecszerűség meghatározása során kérték figyelembe venni azt a körülményt, hogy az ... Intézet az élelmezési szükségletek minimális, társadalmilag még éppen elfogadható szintjét számszerűsíti. Ehhez képest az elsőfokú bíróság által kerekítéssel - a keresetben érvényesített összeghez képest alacsonyabb mértékben - meghatározott 4.000.000 forint még a létminimumot sem éri el, és teljes mértékben figyelmen kívül hagyja a dietetikai szakvélemény megállapításait. Ugyancsak sérelmezték a járadékigény számítása során alkalmazott átlagolást, különös tekintettel arra, hogy a ... által megállapított létminimum költségek is emelkedő tendenciát mutatnak.

A nyaralás és kikapcsolódás költségével összefüggésben arra hivatkoztak, hogy önmagában a ... által - adott tárgykörben - kiszámított költségek mértéke nem teszi indokolatlanná az I. rendű felperes ezt jóval meghaladó költését. Az elsőfokú bíróságnak az álláspontja szerinti indokolatlanságot részletesen ki kellett volna fejtenie, és tételesen meg kellett volna jelölnie, hogy pontosan melyek azok a szabadidős tevékenységek, amelyeknek az igénybevétele nem volt indokolt. Utaltak arra is, hogy az utazások körében kizárólag a gyermekekre eső részt érvényesítették, míg a gyermekprogramokon kizárólag a gyermek szórakoztatása céljából vettek részt.

Állításuk szerint nem volt indoka annak sem, hogy a tisztálkodási szerek költsége címén érvényesített igényüket az elsőfokú bíróság - a kerekítés okán - a keresetben megjelölt összegnél alacsonyabb mértékben állapítsa meg.

Megítélésük szerint az elsőfokú bíróságnak az ápolás, gondozás, háztartási többlet humán erő-ráfordítás címén előterjesztett igényükkel kapcsolatos döntése sérti a teljes kártérítés elvét.

Kiemelték, hogy a perben született közbenső ítélet értelmében az alperes felelőssége nem csupán a gyermek egészségkárosodásával összefüggésben felmerült, hanem a létéből fakadó összes költség, kiadás mint kár vonatkozásában fennáll; ez eredményez ugyanis olyan vagyoni helyzetet az I. rendű felperes oldalán, mintha a terhesség megszakítása mellett dönthetett volna, és a gyermek nem születik meg. Amennyiben tehát a létből eredő károk csak egy része kerül megtérítésre, az sérti a teljes reparáció elvét. Utaltak arra is, hogy a gyermek folyamatos felügyeletéből és ellátásából fakadó teher olyan humán- és időráfordítást jelent, amelyet - ugyancsak a teljes kártérítés elvéből következően - kompenzálni szükséges. A gyermek egészségkárosodásával kapcsolatban ezen a címen járó költségekről a jogerős részítélet már rendelkezett, azonban ezek a költségek a gyermek létezésével összefüggésben is megilletik az I. rendű felperest.

A perköltség összezszerősége körében - a per tárgyának értékét és a pernyertesség mértékét nem vitatva - arra hivatkoztak, hogy az eljárás során elvégzett munka mennyiségére és minőségére figyelemmel, az ügyvédi tevékenység kompenzálása érdekében indokolt lett volna a perköltség magasabb összegben történő meghatározása, ezért annak összegét - kétszeres szorzó alkalmazásával - 3.584.322 forintba kérték felemelni.

A II. rendű alperes fellebbezése elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére irányult, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra kérte utasítani. Hangsúlyozta, hogy az I. és a III. rendű felperesek követelésüket nem bizonyították megfelelően sem az egyes kártérítési tételek felmerülése és összezszerősége, sem az okozati összefüggés tekintetében. Álláspontja szerint e körben részletes bizonyítás szükséges, ugyanis kizárólag azok az alap nevelési-ellátási költségek érvényesíthetők, amelyek egy átlagos gyermek felnevelésének a szükségszerű költségei, és amelyhez nem tartozik hozzá a báránnyőr bundazsák, elektromos orrszívó, mini hifitorony, DVD lejátszó vagy 220.000 forintos televízió és fényképezőgép, ahogy az évenkénti karácsonyfa 10.000 forintos összege sem. Kiemelte, hogy a bizonyítottság hiányát a bírói mérlegelés nem pótolhatja. Másodlagos fellebbezési kérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását kérte, és az I. rendű felperes részére baba- és gyermekruhák költsége címén megítélt kártérítést 1.300.000 forintba, a játékok és egyéb eszközök címén megítélt kártérítést 500.000 forintba, a tisztálkodási szerek költsége címén megítélt kártérítést 600.000 forintba, míg a nyaralás, kikapcsolódás költsége címén megítélt lejárt járadékot 750.000 forintba kérte leszállítani.

Az I. és a III. rendű felperesek fellebbezési ellenkérelme arra irányult, hogy a Fővárosi Ítélet tábla a II. rendű alperes fellebbezésében foglaltaknak ne adjon helyt.

Az I. és a III. rendű felperesek fellebbezése részben megalapozott, a II. rendű alperes fellebbezése megalapozatlan.

A Fővárosi Ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelmek korlátai között bírálta felül [a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (rég. Pp.) 253. § (3) bekezdés], és megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást a szükséges mértékben feltárta; az elsőfokú bíróság érdemi döntésével azonban a baba- és gyermekruhák, játékok és egyéb eszközök, ételmezés, tisztálkodási szerek, nyaralás, kikapcsolódás, valamint az ápolás, gondozás, humán- és időráfordítás, továbbá gyógyszerek és gyógyhatású készítmények költsége körében érvényesített költségek tekintetében nem mindenben értett egyet, ezért azt - a következőkben kifejtésre kerülő indokok alapján - részben megváltoztatta.

A Fővárosi Ítélet tábla mindenekelőtt utal a jogerős részítélet indokolásában kifejtettekre, miszerint a II. rendű alperes kártérítési felelősségét a bíróság közbenső ítéletével [rég. Pp. 213. § (3) bekezdés]

már megállapította. A jogerős közbenső ítélet a kártérítés terjedelmére nézve is iránymutatást adott, ugyanis annak rendelkezése szerint a II. rendű alperest azon felperesi károkért terheli kártérítési felelősség, amelyek abból adódnak, hogy az I. rendű felperes terhesgondozása során elkövetett II. rendű alperesi mulasztások következtében 2003. június 7. napján II. rendű felperes egészségkárosodottan megszületett. A jogerős részítéletből az is kitűnik, hogy az egészségügyi szolgáltató a szülőknek azokért a káraiért felel, amelyek azért következtek be, mert a magzat genetikai rendellenességét nem ismerték fel, és ezáltal megfosztották az anyát az önrendelkezési joga, a szülőket a családtervezési joguk gyakorlásától. A vagyoni károk körében a szülők a károsodottan született gyermek teljes felnevelési költségét igényelhetik.

A közbenső ítélethez anyagi jogerő fűződik, ezért az azt követő eljárásban a jog fennállásának elbírálására nem lehet visszatérni, hanem csak a kártérítés összegét lehet vizsgálni (EBH2005.1203.). Márpedig a jogerős közbenső ítéletnek sem a rendelkező része, sem annak indokolása nem hagyott kétséget afelől, hogy a szerint a felperesek nem csak az ún. többlet-felnevelési, hanem amellet az ún. alap-felnevelési költségeket is érvényesíthetik a II. rendű alperessel szemben.

A Kúriának a jogerős részítéletben már idézett elvi határozatán túl a Kúria egy másik eseti döntésében elvi élel szögezte le, hogy a perbelihez hasonló wrongful birth kártérítési igények megítélése során „a kár meghatározása körében a viszonyítás elvégzéséhez abból az alaphelyzetből kell kiindulni, hogy a szülők gyermeket akartak, ám csak károsodott gyermekük születhetett volna. Az alperes jogellenes magatartása ehhez a helyzethez kapcsolható olyan módon, hogy a szülők, az őket jogszabály alapján megillető családtervezési és önrendelkezési jog folytán megillető terhesség megszakítás jogával nem élhettek. Ehhez képest pedig elérhették volna, hogy ne szülessen egészségkárosodott gyermekük, de az született, az alperes hibájából. A jogellenes magatartás és az okozott kár így áll kapcsolatban egymással. A jogellenes károkozás tehát abban áll, hogy a szülőknek egészségkárosodott gyermeket kell nevelni. Az egészséges gyermekhez való viszonyítás ezért nem fogadható el helyes kiindulási alapul, mert a szülők kára abban áll, hogy egészségkárosodott gyermekük született, ezért a perbeli vagyoni károk tekintetében kiindulni nem lehet az egészséges gyermek nevelésével kapcsolatos költségekből és ahhoz képest meghatározni a többletköltségeket. Így tehát a szülőknek az is a kára, ami más esetben a nevelés egyébként felmerülő alapköltsége egy megszületett és felnevelt gyermeknél.... Nem helytálló az az okfejtés, hogy a szülőket ért kár fogalmába kizárólag a fogyatékosan megszületett gyermek léte miatt felmerült kár tartozik. Ez a megfogalmazás, a kiindulás, az egyébként elérhető állapot helytelen megválasztása miatt, valójában tévesen leszűkíti azt a kárt, amit az alperes okozott.” (.../5.)

A II. rendű alperes fellebbezésben kifejtett álláspontjával szemben azonban az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére nem volt szükség, egy átlagos gyermek felnevelésének szükségszerű költségei meghatározására „nevelési szakértő” bevezetése szükségtelen volt a perbe, ugyanis a perben nem egy átlagos gyermek alap nevelési-ellátási költségeit kellett meghatározni, hanem az I. rendű felperes keresete alapján II. rendű felperes felnevelésének a II. rendű alperesre áthárítható, indokolt költségeit, amelynek alapját a felperesi család egyedi szükségletei határozták meg.

A Fővárosi Ítéltábla az I. rendű felperes fellebbezésben kifejtett álláspontjával összefüggésben utal arra, hogy a régi Ptk.-nak az általános kártérítésről szóló rendelkezése anyagi jogi, a régi Pp.-nek a bíró mérlegelési jogköréről szóló rendelkezése pedig eljárásjogi biztosítékot jelent arra, hogy a károsult teljes kárpótlást kapjon, és bár a fellebbezéssel érintett minden egyes kártétel vonatkozásában fennállt az objektív - jellemzően okirati - bizonyíthatóság lehetősége, amellyel az I. rendű felperes élt is, és így a mérlegeléssel kapcsolatban nem álltak fenn a régi Pp. 206. § (3)

bekezdésében írt eljárásjogi, illetőleg a régi Ptk. 359. § (1) bekezdésében írt feltételek, ez azonban az adott esetben sem jelentheti azt, hogy a bíróság a régi Pp. 206. § (1) bekezdésében rögzített szabad bírói mérlegelés körében ne állapíthatná meg az egyes kártételek károkozóra történő átháríthatósága indokolatlanságát. A jogerős részítéletben kifejtettek szerint ugyanis a teljes kártérítés elve alapján a II. rendű alperesnek meg kell térítenie a gyermek megélhetéséhez és felnevelkedéséhez szükséges költségeket, ugyanakkor az elsőfokú bíróságnak ki kell szűrnie a gyermek tényleges szükségleteihez nem igazodó, túlzó és parttalan, rendkívül távoli olyan kártérítési igényeket, amelyekkel elfogadható, észszerű valószínűséggel nem lehetett előre számolni.

A Fővárosi Ítéltáblának figyelemmel kellett lennie arra is, hogy az I. rendű felperes keresetében tételesen megjelölte az általa érvényesíteni kívánt költségelemeket, a II. rendű alperes ezzel szemben a fellebbezésében a baba- és gyermekruhák, a játékok és egyéb eszközök, tisztálkodási szerek, a nyaralás, kikapcsolódás költsége címén megítélt lejárt járadékok összegét kérte 50%-kal mérsékelni, mert azokat általánosságban eltúlzottnak tartotta, ugyanakkor - a báránybőr bundazsák, az elektromos orrszívó, a mini hifitorony, a DVD lejátszó, a 220.000 forintos televízió és fényképezőgép, illetőleg az évenkénti karácsonyfa 10.000 forintos összege kivételével - a régi Pp. 235. § (1) bekezdésében írtak ellenére konkrétan nem jelölte meg, hogy mely tételeket, és mennyiben tartja eltúlzottnak.

Az I. és a III. rendű felperesek helytállóan hivatkoztak fellebbezésükben arra, hogy a baba- és gyermekruhák, játékok és egyéb eszközök, nyaralás és kikapcsolódás, tisztálkodási szerek, gyógyszerek, gyógyhatású készítmények költsége iránti kereset tekintetében az általános kártérítésnek a régi Ptk. 359. § (1) bekezdésében írt feltételei nem állnak fenn. A kereset az ezen többletköltségekre vonatkozó, a perben beszerezett, részben ... igazságügyi szakértő véleményének, a felperesek által becsatolt okiratoknak, valamint az általános élettapasztalatnak megfelelő adatok alapján elbírálgató volt. A baba- és gyermekruhák II. rendű alperesre áthárítható költségét az elsőfokú bíróság ugyanakkor megalapozatlanul csökkentette anélkül, hogy konkrétan megjelölte volna, hogy mely ruhák beszerzése volt indokolatlan **II. rendű felperes** részére. Az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben az I. rendű felperes jövedelmi viszonyai lehetővé tették a keresetben megjelölt ruhák megvásárlását, és az I. rendű felperes átlagot jóval meghaladó jövedelme miatt annak sincs jelentősége, hogy a ... ezen a címen milyen átlagos adatokat tart nyilván. A Fővárosi Ítéltábla ezért ezen a címen a II. rendű alperes marasztalásának az összegét 3.553.025 forint lejárt járadékra, és 2011. május 4-től a kifizetésig járó késedelmi kamatára, a havi járadék összegét pedig 22.371 forintra emelte fel, figyelemmel arra is, hogy az elsőfokú bíróságnak nem volt alapja arra, hogy a pontosan megjelölt kárösszegeket az általános kártérítés szabályai szerint egész összegekre kerekítse.

A játékok és egyéb eszközök költsége kapcsán a II. rendű alperes arra alappal hivatkozott fellebbezésében, hogy 2006-ban az akkor 3 éves **II. rendű felperes** számára nyilvánvalóan indokolatlan, és túlzott volt 220.000 forintért televíziót vásárolni, ahogy arra sem merült fel adat a perben, hogy a felperesi család az általános élettapasztalattal szemben kizárólag a gyermek érkezése után állított volna karácsonyfát. Ezen túlmenően ugyanakkor a II. rendű alperes által határozottan megjelölt tételek közül a báránybőr bundazsák, az elektromos orrszívó, a mini hifitorony, a DVD lejátszó, és a fényképezőgép beszerzése a gyermek részére nem kifogásolható. Annak azonban ezen kártétel tekintetében sem volt alapja, hogy az elsőfokú bíróság anélkül mérsékelje a kártérítés összegét, hogy konkrétan megjelölte volna, hogy mely játékok, egyéb eszközök beszerzése volt indokolatlan a gyermek számára. A Fővárosi Ítéltábla ezért ezen a címen a II. rendű alperes marasztalásának az összegét 2.365.768 forint lejárt járadékra, és 2011. május 4-től a kifizetésig járó

késedelmi kamatára, a havi járadék összegét pedig 5.574 forintra emelte fel a kerekítés szabályainak alkalmazása nélkül.

A II. rendű alperes által sem vitatottan a gyermek egészségi állapota szükségessé teszi a gluténmentes diéta alkalmazását, amelynek költsége meghatározása során az elsőfokú bíróság nem alkalmazhatta volna a kerekítés szabályait. Kétségtelen, hogy a dietetikai szakvélemény 2018-as felmérésből számolt adatai alapján a normál étkezés költsége 2018-ban átlagosan havi 25.302 forintot tett ki. Nem fogadható el ugyanakkor, hogy a normál étkezés költsége a 2017. évi havi 19.165 forintról 2018-ra havi 25.302 forintra emelkedett, a dietetikai szakértő véleménye szerint ugyanis ekkora volumenű emelkedés a 2008-2017. közötti 9 évben sem következett be (havi 15.059 forintról havi 19.165 forintra), ezért a Fővárosi Ítéltábla az erre az időszakra számított cöliákias diétának a normál étkezéshez viszonyítva 55%-os mértékű, 11.660 forintos összegéből kiindulva a normál étkezés személyenkénti havi költségét 21.200 forintban ($11.660/0,55$) fogadta el, így a gyermek étkezésének teljes havi költségét 32.860 forintban. A Fővárosi Ítéltábla minderre tekintettel az élelmezés költsége címén lejárt járadékot 4.288.192 forintra és törvényes mértékű késedelmi kamatára emelte fel, míg az I. rendű felperest 2019. február 1-jétől megillető havi járadék összegét 32.860 forintra.

A perben feltárt adatok alapján sem a tisztálkodási szerek, sem a gyógyszerek, gyógyhatású készítmények költségének szükségessége nem tehető vitássá, és az I. rendű felperes által ezen a címen előterjesztett kárigény összecszerűsége sem eltúlzott az általános élettapasztalat szerint. Minthogy az elsőfokú bíróságnak ebben az esetben sem volt alapja arra, hogy a pontosan megjelölt kárösszegeket az általános kártérítés szabályai szerint egész összegekre kerekítse, a Fővárosi Ítéltábla a tisztálkodási költség címén lejárt járadékot 1.264.704 forintra és kamataira emelte fel, míg az I. rendű felperest 2019. február 1-jétől megillető havi járadék összegét 9.164 forintra, a gyógyszerek, gyógyhatású készítmények költsége címén pedig a II. rendű alperes marasztalásának összegét a lejárt járadék tekintetében 257.716 forintra és kamataira, míg a havi járadék összegét 1.688 forintra emelte fel.

A nyaralás, kikapcsolódás költsége tekintetében az I. rendű felperes megalapozottan hivatkozott arra, hogy keresetében kizárólag a gyermek személyéhez tapadó költségeket kívánta érvényesíteni, így az ezen a címen felmerült költségeket az elsőfokú bíróság nem csökkenthette volna azon az alapon, hogy ezek a programok a szülővel közös élmények, és ebben az esetben sem kerülhetett volna sor a II. rendű alperesre áthárítható költségek csökkentésére anélkül, hogy konkrétan megjelölte volna, hogy mely utazások, programok költsége volt indokolatlan, illetőleg túlzó a gyermek részére. A perben arra sem merült fel adat, hogy az I. rendű felperes jövedelmi viszonyai nem tették lehetővé a keresetben megjelölt programok finanszírozását, és az I. rendű felperes átlagot jóval meghaladó jövedelme miatt ebben az esetben sincs jelentősége annak, hogy a ... ezen a címen milyen átlagos adatokat tart nyilván. A Fővárosi Ítéltábla ezért ezen a címen a II. rendű alperes marasztalásának az összegét 4.224.606 forint lejárt járadékra, és 2011. május 4-től a kifizetésig járó késedelmi kamatára, a havi járadék összegét pedig 25.325 forintra emelte fel.

A Fővárosi Ítéltábla nem értett egyet az elsőfokú bíróságnak a gyermek ápolási-gondozási, háztartási többlet humán erő-ráfordítás költsége címén előterjesztett igényt teljes mértékben elutasító döntésével sem. Nem felel meg a valóságnak, és az ebben a tekintetben állandó bírói gyakorlatnak sem, miszerint a szülő gyermeke melletti létezése olyan állandó folyamat, amely a költségek szintjén nem fejezhető ki, figyelembe véve azt is, hogy a szülő választhatná azt is, hogy részben vagy egészben szakképzett ápolóra bízák a gyermek ápolását-gondozását; amennyiben az ápolást-gondozást nem a szülő végezné, a II. rendű alperesnek az igénybe vett szakápoló munkadíjához

igazodó kártérítést kellene fizetnie (BH2017/3/92.). Az I. rendű felperes az ezen a címen előterjesztett kárigénye összecsúszását, a gyermek felnevelésének idősükségletét a „Gyermeknevelés háztartásimunka-költsége” c. tanulmánnyal (F/22) kívánta alátámasztani. A gyermek felnevelésének itt meghatározott idősükséglete általánosságban elfogadható azzal, hogy a Kúria a már idézett EBH2015.P.11. számú elvi bírósági határozatában elvi jelleggel állást foglalt a tekintetben, hogy az egészséges létből és a fogyatékoságból eredő költségek elkülönítésének nincs jogi alapja, így tekintettel kell lenni arra, hogy a jogerős részítélet a gyermek speciális ápolásának-gondozásának, illetőleg fejlesztésének időtartamát napi 1-1 órában már meghatározta. A Fővárosi Ítéltábla ezért a gyermek 14 éves koráig a keresetben igényelt napi 5,6 óra helyett napi 4,5 órában fogadta el a gyermeknevelés háztartási idősükségletét. Ez az idősükséglet az idősebb, sok szempontból önálló gyermek esetében szükségszerűen csökken, így **II.rendű felperes** 14 éves korát követő időre mérlegeléssel napi 3 órában határozható meg a gyermeknevelés időtartama.

A Fővárosi Ítéltábla emellett rámutat arra, hogy a kereset számszaki elírást tartalmaz, ugyanis a 2019. január 1-31. közötti 1 hónap időtartamra a minimálóradíjjal (857 forint), és 5,6 órával számolva 148.775 forint adódik (31x857x5,6), szemben a keresetben megjelölt 1.751.708 forinttal (365x857x5,6), ami 1 évi összegnek felel meg.

A Fővárosi Ítéltábla ezért a gyermek 14 éves koráig, 2017. június 7-éig napi 4,5 óra idősükséglettel 10.604.968 forintban, míg azt ezt követő időszakra 2019. január 31-ig elszámolva napi 3 óra figyelembevételével 1.404.324 forintban (mindösszesen 12.009.292 forintban) határozta meg az ápolás-gondozás, háztartási többlet humán erő-ráfordítás költségét, és annak a középátlagos időtől, 2011. április 4-től számított törvényes mértékű késedelmi kamatával együtt történő megfizetésére kötelezte a II. rendű alperest, míg a havi járadék összegét az előzőekben körülírt idősükséglettel és órádíjjal számolva 77.130 (30x3x857) forintban határozta meg.

Az I. és a III. rendű felperesek a megváltoztató rendelkezés következtében túlnyomórészt pernyertesek lettek, az általuk kártérítés címén követelt eredeti összeg nem volt nyilvánvalóan túlzottnak tekinthető, ezért a régi Pp. 81. § (2) bekezdésének alkalmazásával a Fővárosi Ítéltábla a II. rendű alperest a terhére megállapított marasztalási összeghez igazodó, az I. és a III. rendű felperesek jogi képviselője munkadíjából álló, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdéseiben foglaltak szerint - a 4/A. § értelmében áfa figyelembevételével -, a végzett munkával arányosan megállapított elsőfokú perköltség megfizetésére kötelezte.

Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit a régi Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében a rendelkező részben foglaltak szerint részben megváltoztatta, míg az ezt meghaladó rendelkezések tekintetében azt helyben hagyta.

Az I. és a III. rendű felperesek fellebbezése túlnyomó részben eredményre vezetett, ezért a II. rendű alperes - tekintetbe véve a sikertelen fellebbezését is - köteles a másodfokú eljárásban is irányadó régi Pp. 81. § (1) bekezdése alapján az I. és a III. rendű felperesek részére jogi képviseletük ellátásáért a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdései szerint - a 4/A. § értelmében áfa figyelembevételével - megállapított ügyvédi munkadíjból álló fellebbezési eljárási költség megfizetésére.

Az I. és a III. rendű felperesek teljes személyes költségmentessége és a II. rendű alperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket az Itv. 56. § (1) bekezdése és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése, valamint a 14. §-a szerint az állam viseli.

Budapest, 2019. november 6.

. Sággy Mária s.k.
a tanács elnöke

Dr. Kincses Attila s.k.
előadó bíró

Dr. Csordás Csilla s.k.
bíró